

VHB ŞEFKAT ANAOKULU 2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM DÖNEMİ KASIM AYI VELİ BÜLTENİ

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Modern çağın en önemli araçlarından biri olan teknoloji bugün yetişkinler kadar çocukların hayatının da neredeyse vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş durumda.

Okulöncesi dönemden ilkokul, ortaokul çağına kadar hemen her çocuğun tabletle ,bilgisayarla, televizyonla o ya da bu şekilde yakın temas halinde bulunması durumu sıkça gözlemlenirken erken yaşta sözü geçen araçlarla tanışan çocuklarımızın bunları kullanma konusundaki heves ve becerileri de şaşırtıcıdır.

Bilgisayar – Televizyon gibi araçların sahip olduğu ortak özellik görsel ve işitsel uyaranlar bakımında zengin olmalarıdır. Bu özellik bilhassa da okul öncesi dönemde çevrelerine karşı oldukça duyarlı ve meraklı olan çocukların ilgisini çekmekte ve bu araçlara yönelmelerini kolaylaştırmaktadır. Elbette hemen her konuda olduğu gibi bu konuda da madalyonun iki tarafı olduğunu unutmamak gerekir. Bir taraftan bu teknolojik araçlar eğitici içeriği bulunduğu sürece çocukların el-göz koordinasyonu, hızlı karar verme becerisi, yaratıcılık, problem çözme gibi alanlarda gelişimine katkı sağlarken diğer taraftan ise kontrollü kullanımları sağlanmadığı durumlarda çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimleri üzerindeki negatif etkileri kaygı uyandırıcı boyutlara ulaşabilmektedir. Radyasyon riski, iskelet sistemi problemleri, görme bozuklukları, görsel alanın aktif kullanımından kaynaklı sözel alanın az gelişmesi ve bununla da bağlantılı olarak dikkat eksikliği ve öğrenme sorunlarının oluşması riski, iletişim sorunları, öfke, kaygı ve saldırganlığın artması gibi etkiler bilgisayar ve tabletlerin kontrolsüz kullanımının olumsuz etkilerinden bazılarıdır. Bu noktada ailelere düşen, çocuklarını teknolojik araçların olumsuz etkilerinden mümkün olduğunca korumaya çalışırken bir taraftan da bunların eğitsel ve diğer işlevsel yönlerinden faydalanabilecekleri ortamı sağlamaktır. Dolayısıyla amaç teknolojik araçları yasaklamak değil ihtiyaca uygun kullanımını sağlamaktır.

Elbette sözü geçen ‘uygun kullanım’ konusu açıklığa kavuşturulması gereken bir

konudur. **Teknoloji kullanımı kaç yaş çocuklarında ne sıklıkta ve hangi nitelikte olmalıdır?**

Duygusal, sosyal ve bilişsel gelişim süreçlerinin ilerleyen yaşlarla kıyaslanamayacak düzeyde hızlı gerçekleştiği okul öncesi dönem bu araçların kullanımı konusunda en hassas yaklaşıması gereken evredir. Bilgisayar ve tablet gibi araçlar okul öncesi dönemde sınırlı bir yere sahip olmalıdır çünkü bu dönemde çocukların her şeyden önce duygusal-sosyal ve bilişsel yönden gelişebilmeleri için fiziksel aktiviteye, konuşmaya ve sosyal alan içinde serbest oyunlara ihtiyaçları vardır. Özellikle 0-3 yaş dönemi çocukların zihinsel gelişimlerinin hızlı seyrettiği bir dönem olması açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu yaş çocuklarının hangi araç olduğundan bağımsız olarak ekrandan uzak tutulmaları gerekmektedir. Öyle ki, bu dönemde yüksek düzeyde tablet, televizyon ve telefon ile yakın temas içinde olan çocuklarda konuşmada gecikme, jest ve mimiklerin gelişiminde yetersizlikler gözlemlenmektedir.

Çocukların bu dönemde ihtiyaç duyduğu en önemli şey çevresiyle yakın temas içinde olarak zihinsel, duygusal ve sosyal kazanımlarını geliştirmektir. Bu aşamada çocuğun çevresini doğru uyarılar (anne baba ile kaliteli zaman, serbest oyun etkinlikleri ve yaşlılarıyla iletişim vb.) ile zenginleştirmek çocuğun gelişimini desteklemek açısından en önemli faktörlerdir. **0-3 yaş aralığındaki bir çocuğun sık sık ekrana maruz kalması onu pasif duruma getirip dil gelişimini olumsuz etkileyerek özellikle de ileriki yıllarda etkileri daha net görülebilecek dikkat problemlerine zemin hazırlamakta ve sosyal çevresine, yaşlılarına karşı ilgisizleştirebilmektedir. Okul öncesi dönemde 3 – 6 yaş aralığında olan çocuklar için ise teknolojik alet kullanımı oldukça sınırlı düzeyde olmalı ve iyi kontrol edilmelidir. Bu dönemde bu materyallere ayrılacak ortalama zaman günlük 15 dk – yarım saat civarında olmalıdır.** Okul öncesi çocuğu için bu dönemde evcilik, kesme-yapıştırma, hikaye dinleme ve anlatma, resim, açık hava etkinlikleri gibi aktivitelere ağırlık verilmesi gerekmektedir. Ailenin gerçek yaşamı keyifli hale getirmesinin çocuğun bilgisayar oyunları vs. materyallere yönelme sıklığını azalttığı bilinmektedir.

Teknolojik araçların sınırlı kullanımını sağlarken ailelerin dikkat etmeleri gereken bazı kritik noktalar söz konusudur. Her şeyden önce içinde bulunduğumuz dönemin önemli bir parçası olan, **biz yetişkinlerin de aktif olarak kullandığı teknolojik araçları, yaptığımız hemen**

her şeyi modelleyen çocuklarımıza özellikle de belli bir yaştan sonra tamamen yasaklamak olası değil. Ancak bunların kullanım koşullarını kontrol etmek elimizde olabilmektedir.

Yukarıda ifade edilen zaman sınırı çerçevesinde bu materyalleri çocuklara görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi ardından pekiştirici olarak vererek çocukların sorumluluk bilincini geliştirebilir ve iç denetimini artırabiliriz. Unutmamalıdır ki bu araçlar davranışın öncesinde verilirse çocuğun beklenen sorumluluğu yerine getirme hevesi ve motivasyonu düşük olacaktır. Bir diğer nokta ise çocuğa getirdiğimiz sınırlamanın nedenlerini anlatmak ve tablet, bilgisayar vs. başında geçireceği gün ve saate beraber karar vermektir. Çocuğun bu sürece dahil edilmesi sınırlamaya uyma konusunda hissedeceği sorumluluğu artıracaktır.

Ailenin oluşturduğu model çok önemli olduğundan anne babanın da bilgisayar başında geçirdiği zamanı düzenlenmesi yararlı olabilir. Çocuklara sunulan program ve oyunların onların bilişsel, sosyal-duygusal gelişimini ve dil kazanım süreçlerini destekleyecek türden olmasına dikkat edilmelidir. Son olarak çocukları ilgi ve becerilerine uygun spor ve sanatsal faaliyetlere göndermenin, iyi birer alternatif olmaları sebebiyle çocukların teknolojiyle olan ilişkilerini yönetmemiz konusunda faydalı olabileceği dikkate alınması gereken bir diğer konudur.

Yüksel MUSAOĞLU

Rehber Öğretmen